

**Revisiun parziala da la
Lescha davart ils dretgs politics
(introducziun da la votaziun per corrispondenza
senza custs da porto)**

Rapport explicativ

Cuir, avrigl 2021

Cuntegn

1	Situaziun da partenza ed incumbensa	3
2	Nova soluziun per ina votaziun per corrispondenza senza custs da porto	3
3	Explicaziun da la nova disposiziun	4
4	Consequenzas persunalas e finanzialas	4
4.1	Per il chantun	4
4.2	Per las vischnancas	4
5	Buna legislaziun	5
6	Plan da termins	5

1 Situaziun da partenza ed incumbensa

En la sessiun d'october 2019 ha il deputà Hug (PPS) inoltrà l'incumbensa concernent cuvertas da votaziun prefrancadas per il Grischun. Questa incumbensa pretenda che la Regenza adateschia la Lescha davart ils dretgs politics en il chantun Grischun (LDPC; DG 150.100) en quel senn che las votantas ed ils votants dal chantun Grischun survegnian da l'autorità cumpetenta cuvertas prefrancadas per las votaziuns e per las elecziuns communalas, chantunalas e naziunalas e ch'ils custs da porto vegnian surpigliads dal chantun Grischun (cf. protocol dal Cussegl grond 2 I 2019 / 2020, p. 204). L'incumbensa era vegnida consutsegnada dad 81 commembras e commembers dal Cussegl grond ed acceptada en la sessiun da zercladur 2020 cun 61 cunter 50 vuschs per mauns da la Regenza (cf. protocol dal Cussegl grond zercladur 2020 5 I 2019 / 2020, p. 1002 ss.).

Tenor l'art. 25 al. 1 LDPC pon ins actualmain votar en chaussas federalas e chantunalas en il chantun Grischun ubain persunalmain a l'urna ubain anticipadamain ad in post inditgà da la vischnanca ubain per corrispondenza (cun trametter ils documents per posta u cun metter quels en la chascha da brevs da la vischnanca). Oz existan pia trais pussaivladads per votar gratuitamain. Per votar per posta sto la votanta u il votant actualmain surpigliar sez ils custs. En paucas vischnancas surpiglian las vischnancas sezzas ils custs da porto.

La surpigliada dals custs da porto tras il chantun Grischun duai – tenor l'avis da la maiorità dal Cussegl grond – augmentar la participaziun a las votaziuns ed uschia promover la democrazia directa. La prefrancatura duai reducir ils obstachels per las personas cun dretg da votar. Tals obstachels existan oz en spezial per personas cun dretg da votar che han ina mobilitad restrenschida u che abitan pli lunsch davent da l'administraziun communal.

Intgins chantuns (Argovia, Appenzell Dadens, Basilea-Citad, Genevra, Glaruna, Sursilvania, Son Gagl, Zug e Turitg) prevesan gia ina prefrancatura dal material da votar. En quests chantuns è quai dentant da princip ina chausa communal, q.v.d. ils custs vegnan surpigliads da las vischnancas. En la maiorità dals chantuns vegn il material da votar prefrancà sco posta B.

2 Nova soluziun per ina votaziun per corrispondenza senza custs da porto

Per ch'il chantun Grischun possa surpigliar ils custs da porto da la Posta per la votaziun per corrispondenza, dovri ina basa legala correspondent. Quella duai vegnir stgaffida tras l'integrazion d'in nov art. 26b en la LDPC (dapli detagls en il chapitel 3 qua sutvart).

La votaziun per corrispondenza senza custs da porto duai vegnir realisada en la pratica sco suonda:

En cas da votaziuns survegnan las personas cun dretg da votar il material da votar – tenor l'art. 24 al. 1 LDPC – il pli baud 4 ed il pli tard 3 emnas avant il di da votaziun. En cas d'elecziuns vegn il material electoral consegnà – tenor l'al. 2 – il pli baud 4 emnas ed il pli tard 10 dis avant il di da votaziun. Ils documents consegnads na cuntegnan betg mo ils cedels da votar, ils cedels electorals, la cuverta da consegna e la cuverta da votar, mabain er l'attest da votar che sto vegnir suttascrit, per che la votaziun saja valaivla. Sin ina vart da l'attest da votar è stampada l'adressa da la persona cun dretg da votar, sin l'autra vart l'adressa da la vischnanca. Per votar per corrispondenza ston ins volver l'attest da votar, per che l'adressa da la

vischnanca saja visibla en la fanestra da la cuverta da consegna. Sut l'adressa da la persuna cun dretg da votar e da la vischnanca sa chatta in code Datamatrix da la Posta. Cun agid da quest code Datamatrix duai il chantun surpigliar en l'avegnir ils custs. Il code vegn ad esser concepì uschia, ch'in porto per la respediziun è gia deponì. Sch'il persunal da la Posta fa in scan dal code tar la respediziun, vegn messa a quint automaticamain ina francatura al chantun. Cunquai che mintga vischnanca survegn in code individual, poi vegnir eruì exactamain suenter ina votaziun u in'elecziun, quantas persunas cun dretg da votar che han votà per posta en las singulas vischnancas. Sch'i vegn votà sur in'otra da las vias pussaivlas (urna, post, chascha da brevs da la vischnanca), na vegni mess a quint nagut al chantun. E per il chantun na resultan er nagins custs, sch'i na vegn insumma betg votà. Ulteriuras midadas vi da la cuverta da consegna u vi da l'attest da votar n'èn betg necessarias. Tras la connexiun cun il code Datamatrix sin l'attest da votar èsi praticamain exclus che la francatura pajada dal chantun vegn duvrada per in auter intent.

Sa referind als ulteriurs chantuns e sa basond sin las autras pussaivladads existentas per votar duai il chantun Grischun surpigliar ina francatura B da 0.95 francs. Quest pretsch da consegna cuntegna in supplement da 0.10 francs per il product "spediziun commerciala da risposta". La consegna da brevs cun ina francatura B dura maximalmain 3 dis da lavur. Talas brevs vegnan furnidas da glindesdi fin venderdi. La votaziun per corrispondenza sto pia succeder en quest cas il pli tard il mardi avant il di da votaziun u d'elecziun, per ch'ella arrivia ad uras tar la vischnanca fin il venderdi avant la votaziun u l'elecziun.

3 Explicaziun da la nova disposiziun

Art. 26b Custs

L'artitgel statuescha ch'il chantun surpiglia ils custs per la respediziun da la votaziun per corrispondenza en Svizra. Persunas cun dretg da votar che abitan a l'exteriur (en spezial pia Svizras e Svizzers a l'exteriur) ston pagar er vinavant sezzas ils custs da porto per votar per corrispondenza. Per garantir ch'ils custs vegnian surpigliads sco statuì, sto vegnir adattà il code Datamatrix sut l'adressa da la vischnanca sin l'attest da votar.

4 Consequenzas persunalas e finanzialas

4.1 Per il chantun

Il chantun Grischun surdat mintga onn gratuitamain en media 660 000 cuvertas da consegna (e cuvertas da votar) a las vischnancas per las votaziuns sin tut ils plauns statals. Sch'ins quinta cun ina participaziun a la votaziun dad en media 50 pertschient e cun custs da 0.95 francs per spediziun, resultan custs annuals da ca. 313 500 francs per il chantun. Tut tenor la participaziun effectiva a la votaziun resultan custs correspondentamain pli auts u pli bass. Las emprimas votaziuns ed elecziuns, per las qualas il chantun surpiglia ils custs da la respediziun, vegnan a mussar pli exactamain ils custs.

4.2 Per las vischnancas

Mintga vischnanca sto cumpletar l'attest da votar cun in code Datamatrix individual. I n'è betg pussaivel d'utilisar in unic code Datamatrix per tut las vischnancas. En mintga vischnanca sto

la software da la controlla d'abitants vegnir configurada correspudentamain per quest intent. Per las vischnancas resultan uschia tscherts custs d'inizialisaziun unics.

5 Buna legislaziun

Ils principals da la "buna legislaziun" tenor las prescripziuns da la Regenza (cf. conclus da la Regenza dals 16 da november 2010, prot. nr. 1070/2010) vegnan observads en quest project da revisiun.

6 Plan da termins

La Regenza vegn probablamain a deliberar l'avust 2021 la missiva per mauns dal Cussegl grond. La debatta davart il project en il Cussegl grond è prevista per la sessiun da december 2021. Plinavant èsi planisà da metter en vigur la revisiun parziala da la LDPC per il 1. d'avrigl 2022, suenter la scadenza dal termin da referendum.